

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/14149,Pleszewska-Fabryka-Obrabiarek.html>
19.05.2024, 08:00

Pleszewska Fabryka Obrabiarek

Pleszewska Fabryka Obrabiarek; w 1877 Ignacy Jezierski założył Zakład Ślusarski, nast. pod nazwą Fabryka Maszyn – Lejarni Żelaza i Spiżu (Spółka rodziny Jezierskich), od 1897 Pleszewska Fabryka Maszyn (Spółka rodziny Samulskich); w 1948 przejęta przez Wojewódzką Dyрекcję Przemysłu Miejscowego w Poznaniu, od 1953 Pleszewski Zakład Mechaniczny i Odlewnia Żeliwa, od 1958 Pleszewska Fabryka Obrabiarek, od 1980 pod nazwą Fabryka Automatów Tokarskich Ponar-Wrocław Zakład nr 3 w Pleszewie, od 1982 Pleszewska Fabryka Obrabiarek Ponar-Pleszew. 26 VIII wieczorem funkcjonariusze SB odwiedzili w mieszkaniach Edwarda Stanisławskiego, Władysława Waliszewskiego oraz Antoniego Zgorzelaka i uprzedzili ich, jakie konsekwencje mogą im grozić, jeżeli będą „wichrzyć” i namawiać pracowników FAT do strajku. 27 VIII 1980 o godz. 6.00 na Oddziale I FAT rozpoczęło strajk 5 pracowników; po interwencji dyrekcji i przedstawicieli KG PZPR protest zażegnano, o godz. 9.00 rozpoczął się strajk na Oddziale III, objął cały zakład, koordynował Antoni Zgorzelak (spawacz z Wydz. Obróbki Lekkiej Pr 3), o godz. 10.30 rozpoczęły się rozmowy dyrekcji (dyr. Stanisław Bonowicz) i przedstawicieli organizacji politycznych z delegacją pracowników (m.in. A. Zgorzelak, Edward Stanisławski, Stanisław Ostrowski): załoga domagała się zmiany norm dla pracowników akordowych, zmniejszenia liczby pracowników biurowych, lepszego wyposażenia wypożyczalni narzędzi, punktualnego dostarczania posiłków regeneracyjnych, lepszego zaopatrzenia zakładowego kiosku spożywczego; wyrażono poparcie dla postulatów gdańskich; 28 VIII negocjacje kontynuowano: dyrekcja obiecała spełnić część postulatów, odrzucono poparcie dla postulatów gdańskich; ok. godz. 9.00 robotnicy zgłosili postulat podwyżki płac o 1 tys. zł oraz ponownie poparli postulaty gdańskie; postulaty załogi spisał Edward Kubisz, przekazali je Radzie Zakładowej, KZ PZPR i dyrekcji Leszek Mikołajczyk i Jerzy Małolepszy; 4 IX część

pracowników dostała podwyżki (w DGK na 20 - 5 osób), J. Małolepszy, L. Mikołajczyk, Stanisław Miecznik (obsługiwał kserokopiarke) zostali ukarani. 18 IX z inicjatywy A. Zgorzelaka zaczęto tworzyć niezależne zw. zaw., w skład Prezydium weszli: Mieczysław Marciniak, Władysław Waliszewski i A. Zgorzelak, 22 IX podjęto uchwałę, że nowo powstająca organizacja będzie nosiła nazwę NSZZ przy FAT i będzie wchodzić w skład NSZZ „S” z siedzibą w Gdańsku, 29 IX Prezydium przekształciło się w Komitet Założycielski „S” przy FAT-Pleszew (używano też nazwy Komitet Organizacyjny) w składzie: przew. Władysław Waliszewski, wiceprzew. Mieczysław Marciniak, Marian Danielewski; 1 X Komitet Założycielski dokonał nieudanej próby rejestracji w MKZ Kalisz, 2 X zarejestrował się w MKZ Poznań; 3 X w zakładzie odbył się 1-godz. strajk ostrzegawczy ws. przyśpieszenia rejestracji „S” i dostępu do zakładowego radiowęzła (pierwszy komunikat nadano 7 X). W FAT do „S” wstąpiło 891 osób na 1098 zatrudnionych; 8 X wybrano 72 delegatów na Konferencję Zakładową, Komitet przyjął nazwę Zakładowy Komitet Założycielski, w skład Prezydium weszli: przew. W. Waliszewski, wiceprzew. M. Marciniak, M. Danielski, E. Kubisz; 10 X W. Waliszewski i A. Zgorzelak wzięli udział w zebraniu MKZ w Poznaniu; 16 X do FAT dotarł pierwszy egzemplarz statutu „S”; pod koniec X 1980 utworzono 6 komisji: socjalną, ds. realizacji postulatów, ds. wykroczeń (zajmowała się ona rozdziałem talonów, mieszkań, zakupem przedmiotów nietrwałych, sprawami płac, premii i nagród specjalnych), ds. współpracy z Radą Zakładową ZZ Metalowców, ds. wykorzystania parku maszynowego, ds. kontaktów z Urzędem Miasta i Gminy w Pleszewie, ZKZ wystąpił z pismem do dyr. i gł. księgowego o odprowadzanie składek członków „S” na odrębne konto, otrzymano pomieszczenie w d. lokum Rady Zakładowej. W I 1981 do „S” należało już 1038 zatrudnionych; 10, 17 i 21 I w wyniku podjętej wcześniej uchwały do pracy nie przyszła większość załogi, w tym 90% członków „S”; 3 II załoga FAT wzięła udział w strajku ogólnopolskim. Krystyna Kowalska, radca prawny ZKZ „S”, weszła w skład Sekcji Radców Prawnych przy MKZ w Kaliszu. 27 III w zw. z kryzysem bydgoskim ZKZ przekształcił się w ZKS, a załoga wzięła udział w 1-godz. strajku ostrzegawczym; 1 IX 1981 odbyła się masówka

zorganizowana z okazji rocznicy wybuchu II wojny światowej. W X 1981 akredytowano Zbigniewa Kowalczykiewicza (rzecznik prasowy KZ) jako korespondenta przy I KZD (druga tura). 12 XII w godz. wieczornych do MKK w Pleszewie dotarło z Regionu Mazowsze wezwanie do gotowości strajkowej; 13 XII o godz. 6.30 internowano Bogdana Adamkiewicza z Wydz. Pr 3; 14 XII przew. KZ E. Kubisz i wiceprzew. A. Zgorzelak otrzymali urlopy okolicznościowe do odwołania. w kościele św. Jana Chrzciciela podczas spotkania po mszy św. działacze „S” z FAT utworzyli TTKZ „S” w składzie: Mieczysław Klotzel, E. Kubisz, M. Marciniak, Zdzisław Skąlecki (pierwszy przew.), Aleksander Zając i A. Zgorzelak (obowiązki przew. miały być pełnione rotacyjnie); podziemna „S” skupiła się na obronie związkowców, informacyjnych akcjach ulotkowych (pierwsze ulotki dostarczone 15 XII przez przew. MKK Krzysztofa Szaca podłożono 16 XII w listach obecności), kolportażu wydawnictw podziemnych. 1 I 1982 A. Zgorzelaka przeniesiono na emeryturę. 5 I 1982 pracownicy otrzymali paczki noworoczne (2 tubki pasty do zębów, mydło i proszek do prania z NRD oraz 2 paczki papierosów albańskich). 6 I zwolniono z internowania B. Adamczyka. Od końca III 1982 do zakładu docierał podziemny „Tygodnik Mazowsze” (za pośrednictwem Aleksandry Nafalskiej), od 1985 inne, m.in. „Obserwator Wielkopolski”, „Wolna Trybuna”, „Wolne Pismo Most”; w IV działacze TKZ wysłali do Sejmu PRL list ws. ruchu związkowego w Polsce, pod którym podpisało się 40 pracowników, 9 IV w sali konferencyjnej zakładu SB przesłuchała sygnatariuszy. 13 V odbył się 15-min. strajk, 14 V zwolniono dyscyplinarnie tokarza Leona Abramowicza i frezera Władysława Ignaczaka; w VI 1984 za zniszczenie plakatu propagującego wybory do rad narodowych pozbawiono Jerzego Chytrowskiego dodatku za wysługę lat i połowy nagrody z funduszu załogi. W skład utworzonego 14 II 1989 w Pleszewie TMKK z PFO weszli: A. Zgorzelak, E. Kubisz, M. Marciniak, W. Kałużny i Z. Skąlecki. 17 III ukonstytuował się 20-osobowy Komitet Organizacyjny „S” PFO, 24 III wybrano Prezydium z przew. E. Kubiszem; utworzono 4 komisje: ds. opracowania struktury związku, ds. uwag, postulatów i propozycji, ds. przygotowania wyborów, ds. informacji; 18 IV Komitet Organizacyjny nadał pierwszy komunikat przez zakładowy radiowęzeł; 11/12 V TKZ

przekształciła się w KZ: do „S” należało 476 pracowników; 28 VI przew. KZ został Maciej Dziekański (z-ca dyr. ds. techniczno-produkcyjnych), wiceprzew. Henryk Suchocki i Aleksander Zajac; 28 VII wydano nr 1 miesięcznika PFO–Famot „Solidarność” (ukazywał się do I 1991 w nakł. ok. 400 egz.); 7 VIII 1989 załoga rozpoczęła strajk na tle ekonomiczno-płacowym, mediatorem była KZ; 2 III 1990 KZ podjęła uchwałę o zmianie przynależności z Regionu Wielkopolska na Region Wielkopolska Płd. z siedzibą w Kaliszu, w zebraniu uczestniczył przew. ZR Wielkopolska Płd. Jan Mosiński. Do pleszewskiego KO (utworzony 10 IV 1989) weszli z PFO: Jacek Kardach jako przew. oraz A. Zgorzelak. W IV 1990 Maciej Dziekański został akredytowany jako korespondent Biura Informacji Regionu Wielkopolska Płd. na II KZD w Gdańsku. 10 IX 1990 Rada Pracownicza powołała nowego dyr. nacz., został nim inż. Maciej Dziekański. W 1993 PFO sprywatyzowano pod nazwą Famot Pleszew SA.

Grażyna Schlender

[Pleszew, Region Wielkopolska Południowa](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)